

*Організація освітнього процесу
та викладання предметів
технологічної освітньої галузі у
2023/24 навчальному році*

*Дзигаленко Людмила Миколаївна –
завідувач лабораторії технологій,
старший викладач кафедри педагогічних
наук, професійної та початкової освіти,
кандидат пед. наук КЗВО «Вінницька
академія безперервної освіти»*

Технологічна освітня галузь

5-6 клас

- У 2023/2024 навчальному році в освітній процес закладів загальної середньої освіти продовжує поетапно впроваджується навчальний предмет «Технології», який цілісно реалізовує вимоги технологічної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти. Предмет «Технології» у 5-6 класах буде викладатися за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021 № 235
- <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
- На основі Державного стандарту та Типової освітньої програми розроблено чотири модельні навчальні програми для базового навчального предмета «Технології. 5-6 класи», які мають гриф Міністерства освіти і науки та розміщені на сайті.
- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

□ на вивчення предмета «Технології» у 5-6 класах рекомендовано 2 години на тиждень, мінімально допустима кількість – 1 година та максимально допустима кількість – 3 години на тиждень.

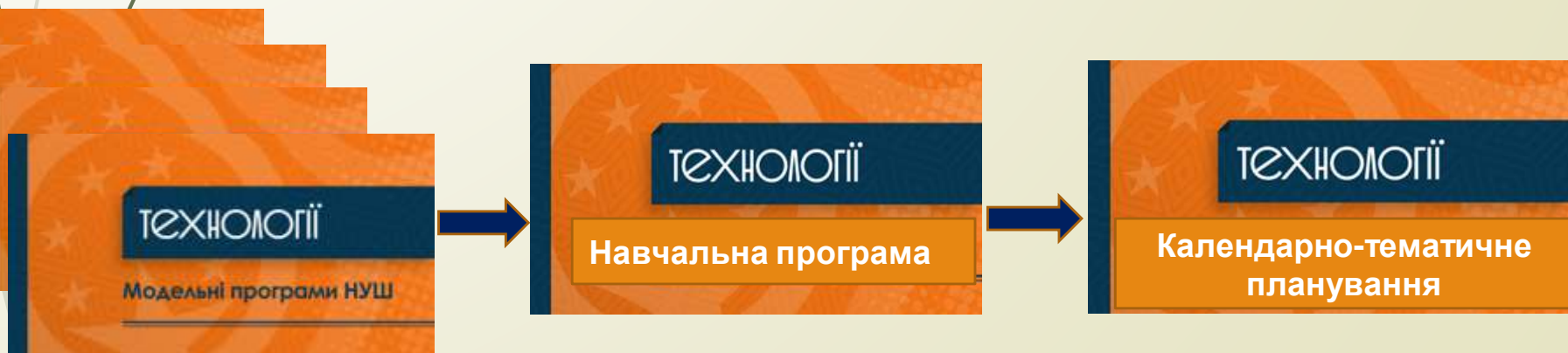
Додаток 1

до Типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів загальної
середньої освіти

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік														
		5 клас			6 клас			7 клас			8 клас			9 клас		
		рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне
Технологічна	на тиждень	2	1	3	2	1	3	1	1	2	1	1	2	1	1	2
	на рік	70	35	105	70	35	105	35	35	70	35	35	70	35	35	70
Математична	на тиждень	5	4	6	5	4	6	5	4	6	5	4	7	5	4	7
	на рік	175	140	210	175	140	210	175	140	210	175	140	245	175	140	245

Учителям надано академічну свободу у виборі програми, прийнятної для їхньої роботи. На основі обраної модельної навчальної програми, учитель моделює навчальний процес/укладає власну навчальну програму, в якій формує змістове наповнення відповідно до актуальних потреб і матеріально-технічних ресурсів закладу освіти, інтересів, можливостей і здібностей учнів.

- **метою** навчального предмета «Технології», є розкриття та розвиток творчого потенціалу особистості учня, здатності застосовувати знання на практиці, розв'язувати практичні завдання в побуті через практичне засвоєння основ дизайну, технологій та декоративно-ужиткового мистецтва.

Мета предмета реалізується в таких завданнях:

- забезпечення наступності у формуванні ключових компетентностей та наскрізних умінь учнів з початкової школи, їх включення до підготовчого циклу з вивчення технологій та дизайну;
- прилучення учнів до основ народної культури, національного виховання через вивчення технік і технологій декоративно-ужиткового мистецтва;
- подальший розвиток самозарадності в побуті, формування системного та критичного мислення, навичок безпечного та ощадливого використання технологій та матеріалів тощо

- **Формування ключових компетентностей** здійснюється через компетентнісний потенціал освітньої галузі засобом проєктної технології, яка дозволяє вчителю моделювати різноманітні навчальні ситуації, створювати навчальне середовище для учнів, у якому розвивати всі наскрізні уміння, притаманні ключовим компетентностям

Компетентності й уміння формуються лише в діяльності

Ключові компетентності

1. Вільне володіння державною мовою
2. Здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами
3. Математична компетентність
4. Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій
5. Інноваційність
6. Екологічна компетентність
7. Інформаційно-комунікаційна компетентність
8. Навчання впродовж життя
9. Громадянські та соціальні компетентності
10. Культурна компетентність
11. Підприємливість та фінансова грамотність

Наскрізні вміння

1. Читання з розумінням
2. Висловлення власної думки усно і письмово
3. Критичне та системне мислення
4. Логічне обґрунтування позиції
5. Творчість
6. Ініціативність
7. Конструктивне керування емоціями
8. Оцінювання ризиків
9. Ухвалення рішень
10. Розв'язування проблем
11. Співпраця з іншими

Проєктно-технологічна діяльність інтегрує знання усіх освітніх галузей

Організація освітнього середовища технологічної базової освіти в НУШ передбачає :

- узгодження потреб й інтересів учнів, закладу освіти, місцевої громади;
- дотримання родинного, шкільного, народного, державного календарів;
- відвідування місцевих музеїв, виставок тощо;
- проведення майстер-класів, ярмарок, виставок, зокрема й віртуальних;
- перенесення навчання технологій у міжгалузеві, загальношкільні, міжшкільні, громадські, міждержавні проєкти;
- залучення до освітнього процесу батьків, народних майстрів, фахівців у галузі дизайну й технологій, місцевих бізнесменів тощо.

базові знання технологічної освітньої галузі за такими напрямками:

- проектування;
- основи графічної грамотності;
- технології виготовлення виробу;
- оцінювання і презентація результатів;
- декоративно-ужиткове мистецтво;
- сучасна техніка і технології;
- самозарадність у побуті.

обов'язкові результати навчання

- формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності;*
- творчо застосовує традиційні та сучасні технології;*
- ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу;*
- турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.*

Для досягнення **першого обов'язкового результату навчання** технологічної базової освіти передбачає виконання проєктів за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності. Для ефективного виконання проєктів учням необхідно опанувати базові знання **другого, третього і четвертого** обов'язкових результатів навчання, набуті відповідного освітнього досвіду.

Компетентності формуються лише в діяльності.

Орієнтири для оцінювання **обов'язкових, загальних і конкретних результатів навчання** у Державному стандарті визначені на завершення 6 класу

Шлях досягнення результатів навчання у 5, 6 класах визначений у модельних навчальних програмах

*Центром компетентнісного навчання є кожен
учень/учениця -*

*їхній освітній досвід, інтереси, потреби,
індивідуальний рівень сформованості:*

*ключових і галузевої проєктно-технологічних
компетентностей, наскрізних вмінь, обов'язкових
та очікуваних результатів навчання визначених
Державним стандартом – 2020 та МНП*

Особливості навчальних проєктів у межах технологічної освітньої галузі

! Проекти повинні бути пов'язані з реальним життям, спрямовані на доброчинність, задоволення особистих потреб, потреб соціально незахищених людей, військових, навколишнього середовища тощо

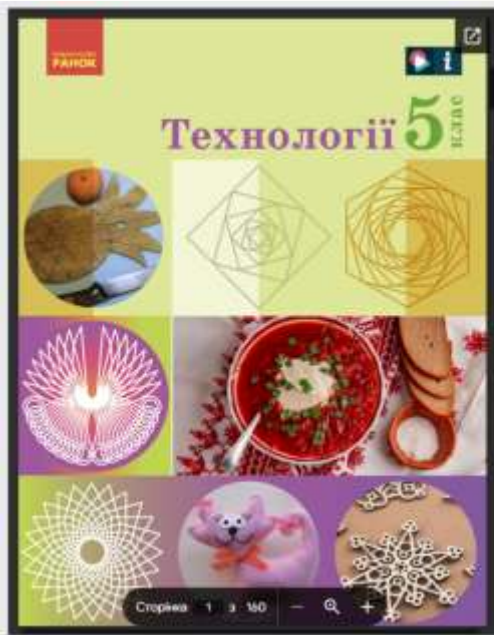
! Результатами проєктів, зокрема STEM і STEAM-проєктів, повинні бути матеріалізовані основні продукти, а не лише здобуті нові знання

Навчання в НУШ відбувається на основі **формульовального та підсумкового оцінювання** (тематичне, семестрове, річне)

Формульовальне оцінювання – безперервне, відбувається на кожному занятті під час виконання практичних завдань

Підсумкове оцінювання – визначає відповідність досягнутих результатів навчання вимогам Державного стандарту

Технологічна освітня галузь

7-9 клас

Вивчення предмета «Трудове навчання» для 7-9 класів здійснюється за навчальною програмою, затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 № 804.

- Відповідно до типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти на вивчення предмета *трудове навчання (технології)* у 2023- 2024 навчальному році відводиться:
 - у 7 класах – 35 год. (1 год. на тиждень);
 - у 8 класах – 35 год. (1 год. на тиждень);
 - у 9 класах – 35 год. (1 год. на тиждень)

- Кількість годин *трудового навчання* в усіх класах може збільшуватися за рахунок годин *варіативної складової навчальних планів, передбачених на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації.*

Завданням учителя є реалізація очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів, які виписані таким чином, щоб вони були спільними для учнів, які навчаються в класах із *поділом на групи і без такого поділу.*

Поділ класів на групи технічних і обслуговуючих видів праці відбувається за бажанням учнів та здійснюється відповідно до нормативів, затверджених **наказом МОН від 20.02.2002 № 128**, а саме, за наявності в класі більше 27 учнів для міських шкіл та більше 25 для сільських.

У класах, що не поділяються на групи, під час вибору об'єкта проєктно-технологічної діяльності варто планувати **не менш як дві основні технології** (крім об'єктів, виготовлення яких передбачає застосування однієї технології: писанка, гарячі напої тощо).

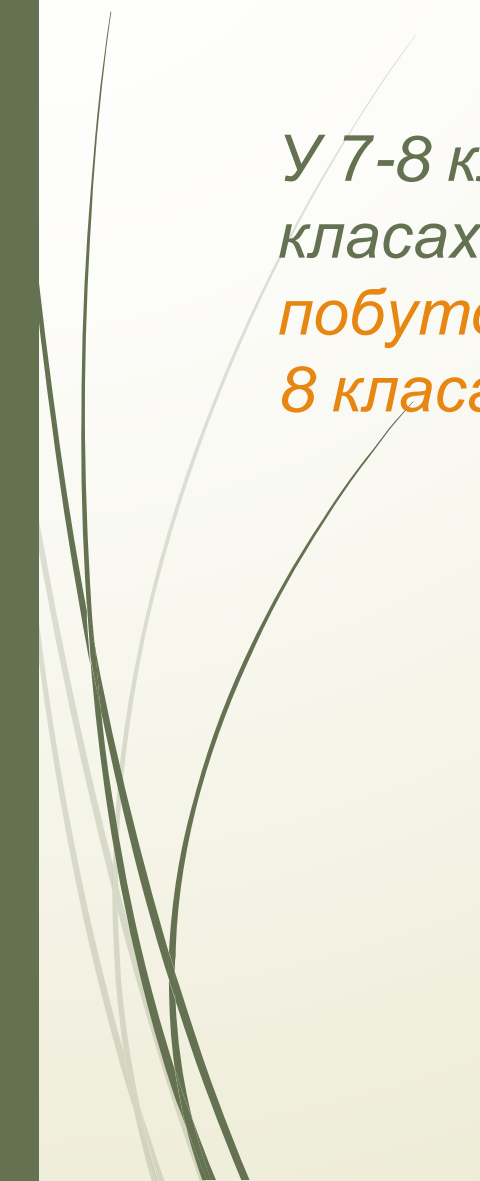

Формування змісту технологічної діяльності здобувачів освіти на уроках трудового навчання здійснюється саме на **основі об'єктів проєктної діяльності**

Це дає змогу одночасно проєктувати та виготовляти один і той самий виріб за допомогою різних основних та додаткових технологій, що є особливо зручним у класах, які не поділяються на групи.

У 7-8 класах учні опановують **4-6 проєктів**, у 9 класах – **2** (окрім цього - 2 проєкти з технології побутової діяльності та самообслуговування в 7-8 класах та 1 проєкт - у 9 класах).

За умов дистанційного або змішаного навчання головним критерієм добору навчального матеріалу для досягнення очікуваних результатів навчання технологічної освітньої галузі є збереження здоров'я і безпеки всіх учасників освітнього процесу.

Для збереження психічного й фізичного здоров'я учнів доцільними є творчі завдання з проєктування і виготовлення корисних й естетичних виробів; кулінарії; організації побуту (прибирання приміщень, догляд за особистими речами, кімнатними рослинами і тваринами, прибудинковою територією тощо).

Організація дистанційного проєктно-технологічного навчання

Зустріч на цифрових платформах усім класом, групами
або по окремо доцільні лише на певних етапах навчання

Установчі онлайн- зустрічі:

планування
роботи, вибір
та розподіл
завдань,
розроблення
критеріїв їх
виконання

I. Проєктування

ПРОЄКТ

II. Технологія реалізації проєктованого виробу

Виконання
технологічних
операцій і
процесів в
індивідуальному
темпі за
відеоматеріалам
и, інструкціями,
консультаціями
учителя

III. Рефлексія

Підсумкові онлайн-зустрічі: оцінювання,
взаємооцінювання і презентування результатів
проєктно-технологічної діяльності

Автори модельних програм з технологій для 7-9 класів

Мачача Т.С.

Туташинський В.І.

Ходзицька І.Ю.

Програми за покликанням: <https://virtualna-majsterna.webnode.com.ua/programi/>

Технології 10-11 класи (рівень стандарту)

Навчальний предмет «Технології» віднесено до вибірково-обов'язкових.

Якщо навчальний заклад обрав технології, то на освоєння предмета відводиться 105 годин у 10 чи 11 класах. Можливі також варіанти, за якими ці 105 годин освоюються в 10 і в 11 класах (70+35 чи 35+70).

Навчання здійснюється за програмою, затвердженою наказом МОН від 23.10.2017 № 1407

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

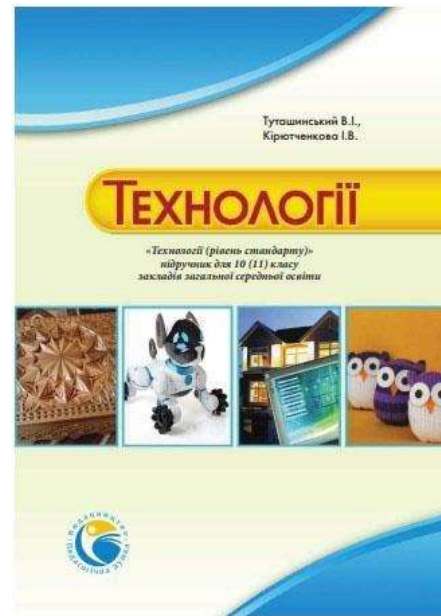
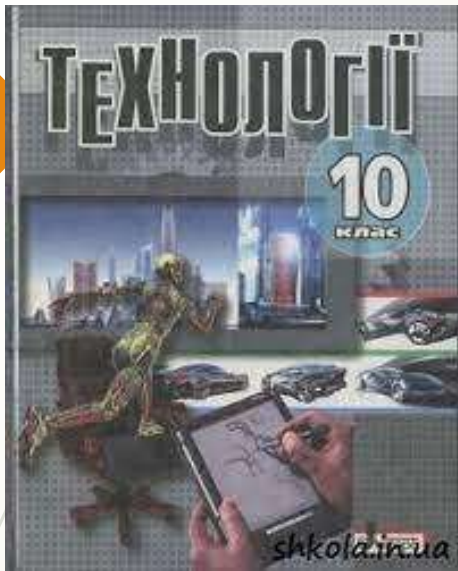
Навчальна програма «Технології» (рівень стандарту) має модульну структуру і складається з десяти обов'язково-вибіркових навчальних модулів, із яких учні спільно з учителем обирають лише три, для вивчення упродовж навчального року (двох):

- «Дизайн предметів інтер'єру»
- «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» «Дизайн сучасного одягу»
- «Краса та здоров'я»
- «Кулінарія»
- «Ландшафтний дизайн»
- «Основи підприємницької діяльності»
- «Основи автоматики і робототехніки»
- «Комп'ютерне проєктування»
- «Креслення»

Навчальний модуль за своїм змістовим наповненням є **логічно завершеним навчальним (творчим) проєктом**, який учні виконують колективно або за іншою формою, визначеною учителем. Кількість годин на вивчення кожного з трьох обраних модулів учитель визначає самостійно з урахуванням особливостей проєктної діяльності учнів, матеріальних можливостей школи тощо

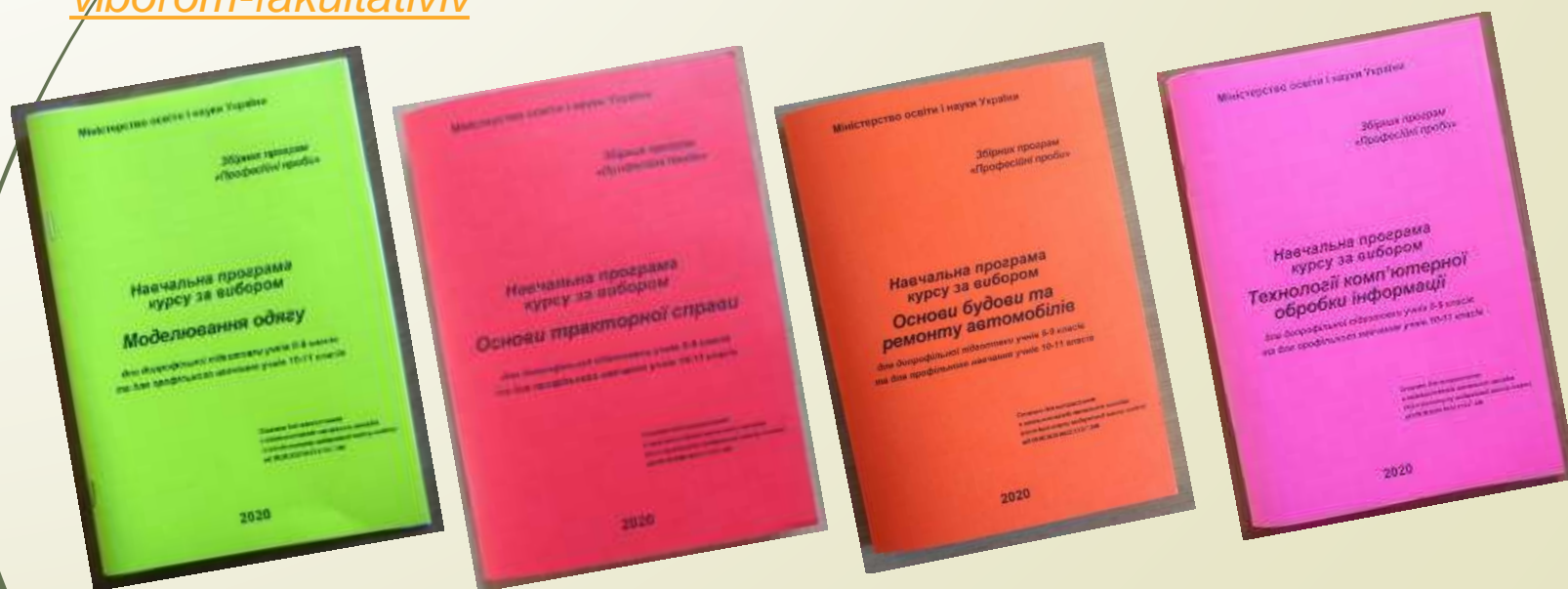

Технології 10-11 класи (профільний рівень)

Типовими освітніми програмами передбачається по 6 годин на вивчення предмета у 10 та 11 класах. Навчання здійснюється за однією з профільних програм, що розміщені на офіційному сайті Міністерства (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>), чи за програмами професійного навчання, затвердженими наказом МОН від 23.09.2010 № 904 (https://zakononline.com.ua/documents/show/15048_15048) з використанням, за потреби, часу навчальної практики у 10 класі

Змістове наповнення технологічного профілю також може складатися з декількох курсів за вибором «Професійні проби».

Такі курси опановуються учнями послідовно та (або) за рахунок варіативної складової навчальних планів. Програми курсів за вибором «Професійні проби» розміщені на сайті Міністерства освіти і науки України – URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-kursiv-za-viborom-fakultativiv>

Знання здобувачами освіти основ графічної грамоти є важливою складовою технологічної підготовки.

Вивчення курсу креслення можливе у 11 класах технологічного профілю, в обсязі 2 годин на тиждень за навчальною програмою «Креслення. 11 клас» для закладів загальної середньої освіти (лист ІМЗО від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-906), – URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/programa-kreslennya-11-kl.pdf>

У 8-11 класах креслення може вивчатися як курс за вибором за навчальною програмою «Креслення» для закладів загальної середньої освіти (лист ІМЗО від 08.11.2019 р. № 22.1/12-Г-10550), а за наявної технічної можливості – за програмою курсу за вибором «Професійні проби» для учнів 8-11 класів «Технічне креслення на базі комп'ютерних програм» (лист ІМЗО від 09.06.2020 № 22.1/12-Г-346).

Креслення вивчається в 7 – 8 класах спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням предметів технічного (інженерного) циклу. Вивчення предмета здійснюється за навчальною програмою «Креслення. 7 – 8 класи» (лист ІМЗО від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-904).

Вивчення предметів «Технології», «Трудове навчання» рекомендовано здійснювати **в навчальних майстернях**. Поділ класів при вивченні навчального предмета «Трудове навчання» на групи технічних і обслуговуючих видів праці відбувається за бажанням учнів та здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН від 20.02.2002 № 128: за наявності в класі більше ніж 27 учнів для міських шкіл та більше ніж 25 – для сільських.

Відповідно до **листа Міністерства освіти і науки України від 16.09.2022 № 1/10848-22** «Щодо поділу на групи при вивченні навчального предмета «Технології» у 5 та 10-11 класах закладів загальної середньої освіти» навчальний предмет **«Технології» є сучасною назвою предмета «Трудове навчання»**, тому Міністерство освіти і науки України рекомендує всі нормативні документи щодо врегулювання питань освітньої діяльності з предмета «Трудове навчання» застосовувати і до предмета «Технології», зокрема і норму щодо поділу класів на групи, передбачену наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 (текст листа розміщено за ел. адресою:

<https://drive.google.com/file/d/1iZBEIMVbPHwcgAzA32kPDjWWDAK1LKC0/view>

У третьому розділі **санітарного регламенту** для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року №2205 зазначено, що «приміщення навчальних майстерень повинні бути розраховані на 13–15 робочих місць, оснащені відповідним обладнанням, необхідним для використання технологій, передбачених навчальними програмами з трудового навчання, у тому числі холодильним, з урахуванням зросту учнів. Робочі місця повинні забезпечувати зручну робочу позу учнів та відповідати вимогам безпеки життєдіяльності». Санітарний регламент розміщено на офіційному вебсайті Верховної ради України за посиланням:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>

Відповідно до вище перелічених норм, **рекомендується здійснювати поділ класу на групи на основі інтересів і можливостей учнів.**

Якщо кількість учнів у класі не дає змоги здійснити поділ на групи, можна скористатись іншими варіантами формування груп: з паралельних чи наступних класів; поділ на групи за рахунок варіативної складової навчального плану. Також згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від нормативної, за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Під час роботи в навчальній майстерні на кожному уроці потрібно звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

Дякую за увагу!

